

Seletuskiri Vabariigi Valitsuse korralduse „Eesti metsanduse arengukava aastani 2020” koostamine” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Arengukava koostamise ja komisjoni moodustamise korralduse eelnõu on välja töötatud Vabariigi Valitsuse 13. detsembri 2005. a määruse nr 302 «Strateegiliste arengukavade liigid ja nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord» (RTI 2005, 67, 522) alusel.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Keskkonnaministeeriumi metsaosakonna juhataja Marku Lamp (tel: 6262920; e-post: marku.lamp@envir.ee).

Vabariigi Valitsuse korralduse ”Metsanduse arengukava aastani 2020“ (edaspidi *Metsanduse arengukava*) koostamise ettepaneku eelnõus määratakse arengukava koostamise eest vastutav ministeerium, arengukava väljatöötamises osalevad teised ministeeriumid ja arengukava valmimise tähtaeg. Sama eelnõuga volitatakse Keskkonnaministeeriumi moodustama arengukava koostamise nõustamiseks asjaomaste ministeeriumide ning Riigikantselei esindajatest koosnev komisjon (edaspidi nimetatud *komisjon*).

Metsanduse arengukava ja selle rakendusplaani koostamise eest vastutab Keskkonnaministeerium, kes on metsaseadusest tulenevalt metsaressursi kasutuse reguleerija ja kontrollija ning omab selle kaudu võimalust suunata metsaressursi kui kaaluka metsanduse arengu mõjutaja kasutamist. Sektoriülese majandusvaldkonnana ei ole metsanduse arengut siiski võimalik suunata vaid metsaseadusega. Seetõttu kaasatakse Metsanduse arengukava väljatöötamise:

- Rahandusministeerium, kelle kujundatavat maksupoliitika valdkonda peetakse oluliseks metsanduslike otsuste ning investeeringute ja raiemahtude mõjutajaks,
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kelle valitsemisalasse kuulub muu hulgas ettevõtluse arendamine, energia ja transpordipoliitika kavandamine, samuti tehnoloogiaalane arendustegevus ja innovatsioon,
- Põllumajandusministeerium kui maaelu arengu ja sellega seotud toetusmeetmete kavandaja ning
- Haridus- ja Teadusministeerium metsandusliku kõrg- ja kutsehariduse valdkonna suunaja.

Vajadusel kaasatakse arengukava koostamisse ka teisi ministeeriume.

2. Arengukava koostamise ja komisjoni moodustamise vajalikkuse põhjendus

Vajadus metsanduse arengukava koostamiseks tuleneb Metsaseadusest ja Säästva arengu seadusest. Riigikogus 13.11.2002 kinnitatud kehtiv metsanduse arengukava on koostatud aastateks 2001–2010. Metsaseaduse paragrahv 7 kohaselt koostatakse metsanduse suunamiseks iga kümne aasta jaoks metsanduse arengukava. Arengukavas määratakse metsanduse arengu eesmärgid ning kirjeldatakse nende saavutamiseks vajalikke meetmeid ja vahendeid.

Metsanduse arengukava on oma olemuselt riiklik metsandusprogramm. Euroopa Komisjon peab Euroopa Liidu metsanduse tegevuskava (2006) aluseks järgmisi põhimõtteid:

- riiklikud metsaprogrammid on sobivaks raamistikuks metsadega seotud rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks;
- metsapoliitika kujundamisel tuleb üha enam arvesse võtta ülemaailmseid ja mitut valdkonda hõlmavaid küsimusi ning selleks on vaja suuremat ühtsust ja paremat kooskõlastamist;
- vajadus parandada ELi metsandussektori konkurentsivõimet ja soodustada ELi metsade head majandamist;
- subsidiarsuse põhimõte.

Euroopa Liidu metsanduse tegevuskava on kantud arusaamast, et metsi kasutatakse ühiskonna jaoks. Koostava metsanduse arengukava eesmärgid on kooskõlas EL metsanduse tegevuskava nelja peamise eesmärgiga:

- pikaajalise konkurentsivõime tagamine;
- keskkonna parandamine ja kaitse;
- elukvaliteedi parandamine;
- kooskõlastamise ja teabevahetuse soodustamine.

Metsamajandus ja puidu töötlemine on multidistsiplinaarsed tegevused, milliste edendamiseks vajalike meetmete kavandamine ja rakendamine eeldab eri ministeeriumite ja asutuste pädevust ning koostööd. Mitmed edendusmeetmed eeldavad põhjalikke analüüse ja kokkuleppeid, mistõttu on põhjendatud ka komisjoni erinevate ministeeriumide esindajate kaasamine.

Meetmed nagu metsandusega seotud maksuküsimused, samuti olemasolevad ja kavandatavad investeeringutoetused valdkonda, on erinevate institutsioonide haldusalas. Arengukava koostamisel tuleb erinevate meetmete eesmäärke ja mõju vaadelda koos, et hinnata olemasolevate asjakohasust ja täiendavate meetmete vajalikkust. Keskkonnaminister moodustab arengukava koostamiseks oma käskkirjaga nõuandva komisjoni, kelle ülesanneteks on soovitada arengukava eesmärkide saavutamiseks sobivaid meetmeid, nõustada arengukava ja selle rakendusplaan koostamist. Rakendusplaan koostatakse kolmeks aastaks 2011-2013.

Arengukava teemavaldkondade käsitlemiseks moodustatakse 3 töögrupp: „Metsanduse majanduslik elujõulisus“, „Metsade loodusliku mitmekesisuse tagamine“ ning „Inimene ja mets – teadmised ja teadlikkus“. Töögruppidesse kaasatakse eksperte haldusalast, ülikoolidest ja erinevatest huvigruppidest. Töögruppide tööd koordineerib KKM metsaosakond. Töögruppide ülesanne on analüüsida metsanduse arendamise perspektiive ja minimeerida võimalikke konfliktsituatsioone huvigruppide vahel ning koostada lähemate aastate rakendusplaan arengukava rakendamiseks.

Metsanduse arengukava koostamise protsess on avalik. Info 3 töögrupi ja nõuandva komisjoni töö tulemustest esitatakse Keskkonnaministeeriumi kodulehel.

Tulenevalt Säästva Arengu Seadusest kuulub metsanduse arengukava olulise tähtsusega riigielu küsimusena kinnitamisele Riigikogus.

2. Eelnõu eesmärk ja mõju

Arengukava põhieesmärk on **metsade tootlikkus ja elujõulisus ning mitmekesine ja tõhus kasutamine**. Sellest tulenevalt mõjutab arengukava nii loodus- kui majanduskeskkonda positiivselt – peamiselt ressursikasutuse teadmispõhise suunamise ja sektori majandusliku konkurentsivõime säilitamise, samuti eelnõus nimetatud lahendamist vajavate probleemide lahendamise kaudu.

Metsandus on olulisemaid negatiivse väliskaubandusbilansi tasakaalustajaid. Viimastel aastatel on vähenenud nii Eesti raiemaht kui ka ümarpuidu import Venemaalt. Eesti metsatööstuse ja metsamajanduse konkurentsivõime säilitamiseks tuleb analüüsida tegevusraamistikku tervikuna ja kavandada meetmed nii raiemahu suurendamiseks lühikeses perspektiivis ja stabiliseerimiseks pikemas perspektiivis kui lisandväärtuse maksimeerimiseks puidutööstussektoris. Oluline on metsade loodusväärtuste kaitse efektiivne korraldamine.

Arengukava eelnõule tehakse keskkonnamõjude hinnang vastavalt sätestatud korrale. Metsanduse arengukava ülesanne on minimeerida metsanduse arenguga seotud negatiivseid keskkonnamõjusid, soodustada arendustegevust ja innovatsiooniprotsessi metsamajanduses ja -tööstuses.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Korralduse eelnõu ja arengukava koostamise ettepanek ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusaktidega.

Euroopa Liidu õigus metsandust eraldi ei reguleeri.

4. Eelnõu rakendamiseks vajalikud eeldatavad kulutused

Metsanduse arengukava koostatakse aastateks 2011–2020. Kulude jaotust aastate lõikes ei ole võimalik määrata, kuna ülesanded ja strateegilistest eesmärkidest tulenevad meetmed täpsustatakse arengukava koostamise käigus. Arengukava viiakse ellu rakendusplaani alusel, mis koostatakse esialgu aastateks 2011–2013, mis ühtib Euroopa Liidu eelarve planeerimise perioodiga, seejärel aastateks 2014–2016 ning 2017–2020.

5. Eelnõu kooskõlastamine

Korralduse eelnõu ja arengukava koostamise ettepanek esitatakse kooskõlastamiseks Riigikantseleile ja Rahandusministeeriumile ning teadmiseks Põllumajandusministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, kaastates neid arengukava väljatöötamise protsessi.

Jaanus Tamkivi

Minister